

Vén Zoltán rézkarc, C2

GRAFIKAI PÁRBESZÉD A SZÁZEURÓS BANKJEGYRŐL

(VÉN ZOLTÁN ÚJABB RÉZKARCÁRÓL)

Vén Zoltán grafikusművész legutóbbi kiállításán, a Ráday utcai **Art 9. galériában** többek között egy különös rézkarc hívta fel magára a figyelmet. A fekvő A/4 formátumú lap *Rembrandt* világára emlékeztetett olyképpen, hogy felső részét nézve egyik rézkarcát, alul pedig a Szépművészeti Múzeum egy olajfestményét idézte a nézőnek.

Kétségtelen, hogy ezúttal ismét az alkotó egyik új művészet-történeti parafrázisának lehettünk szemlélői. Ő ugyanis műveiben, főként kisgrafikaiban, szívesen alkalmazza ezt a módszert, mikoris egy-egy híres műalkotás tartalmát saját szavaival mondja el, zseniális módon új, megkapó képpé komponálva a valójában egymástól különálló részleteket.

Korábban ismertettük a Székesfehérvár műemlékeiből rögtönzött és a városban nagy sikert aratott kisgrafikáját. Ugyancsak lapunkban méltattuk Leonardo Utolsó vacsorájának szellemes kisgrafikai parafrázisát is. Ezek sorába tartozik a 2005-ben készült **Százeurós lap** című, 18×25 cm méretű rézkarc is, melynek elemzésére ez az írás vállalkozik.

A grafikára pillantva figyelmünket térdelő férfialak vonja magához. Az ásót tartó, óvatosan körültekintő, szakállas férfi ismerős mindazok számára, akik hírneves képtárunk németalföldi gyűjteményében megfordultak. Az Esterházy-képtárból származó olajkép 1630 táján készült. Címe: **Példázat a kincsrejtőről**. *Garas Klára* meghatározása szerint az alak megfestése, beszédes mozdulata és a táj érzékeltetése Rembrandtra vall, míg az előtér csendéleti része *Gérard Duo* műve. (A kép alkotójának meghatározása körül utóbb annyi változás történt, hogy egyes kutatók a képet Rembrandt köre műhelymunkájának tartják, vizsgálódásunk szempontjából ez most nem játszik szerepet.) A kép egyébként Máté evangéliumára utal, az ott említett, kincseit titokban elásó bibliai alakot ábrázolja. Csak-hogy amíg a holland képen az elásás szándéka két remekművű aranyedényre irányul, addig a magyar művész lapján a közel-múlt technikájának számos jellemző darabja halmozódik fel. Megtalálható itt a Singer-varrógép és a Remington-írómasina, régi távbeszélő és állóóra, de még hordozható televízió és mobiltelefon is. Mindegyikük sokak által áhított kincse a maga korának. A kincsrejtő helyzete kilátástalan. A civilizáció ekkora tömegű hulladékát már nem lehet elrejtteni.

Mintegy kontrasztként, a képtér bal oldalán más világot idéz meg a grafika: Rembrandt világhírű rézkarcát, a **Krisztus beteget gyógyít** című lapot, mely egykori ára miatt *Százforintos lap*ként is szerepel a köztudatban. Jézus áldó

balkeze alól azonban eltűnt a betegek tömege, jobbra felől pedig kufárok serege tolul a képbe, portékájukat magukhoz szorítva. Elnézően tekint rájuk a fehér ruhás Megváltó. Míg Rembrandt rézkarcán e helyen a hit tételein vitakozó héber tudósok láthatók, a magyar lapon ezekből kincseiket kínáló, kapzsi árusok lettek, akiknek tekintete a kép középpontját jelentő euró-bankjegy felé irányul. Telitalálat itt Vén Zoltán minden kézvonása, melyekkel finom iróniával, napjaink pénzsóvárságára utal.

A minden részletében mozgást sugalló rézkarc egyetlen nyugodt, egyben a szemlélő számára rokonszenves alakja a jobb felső részen látható angyal, melyet Rembrandt egy harmadik alkotásából kölcsönözött a művész. Ezt a remekművet is a Szépművészeti Múzeum őrzi. **Az angyal megjelenik az alvó Szent Józsefnek** című festmény az Egyiptomba menekülés első pillanatát jeleníti meg. A holland mester más angyalábrázolásaitól eltérően azonban ez nem az égbe könnyedén libbenő, szárnyas lény, hanem a vész hírral álomból keltő, csontos arcú jóbarát. Grafikánkon tükörképben jelenik meg a festmény kulcsfigurája, kinek ujjai és egész figyelmeztető testtartása nemcsak a lapon ábrázolt halandóknak, hanem napjaink egyre elanyagiasodó világának is szól.

Vén Zoltán szelleme és karcolótűje nyomán így szolgálnak ma is iskolásunkra a négyszáz évvel ezelőtt született Rembrandt mester halhatatlan gondolatai.

Sóós Imre

Valentin Le Campion fametszete, X2